

Nostos ima krajše kitice, ki bralca vedno poganjajo naprej, do naslednjega verza, naslednje ideje. Podobno doseže avtorica v nagovoru s krajšimi odstavki, ki so prav tako dobro premišljeni in delujejo kot nekakšna gonilna sila. Ob tako premišljenem izražanju uspe Veronika Dintinjana še zmeraj ohraniti vtis spontanosti, zato me sploh ne čudi, da je za svoje delo prejela že mnogo nagrad, med njimi celo Jenkovo nagrado mlade literature Urška.

Pesnica nas v vseh svojih delih popelje na edinstveno potovanje v svojo globino, v lasten suhi dok in hkrati okoli celotnega sveta. Zares nam dokaže, da je poezija resnica, kot vedno znova poudarja v nagovoru pred tekmovanjem. Tudi jaz sem njeno poezijo dojemala tako. Zares mi je dokazala,

kar sem o poeziji vedela že prej, da je tam zame, da je tam za vsakega izmed nas, da je v tem njena največja vrednost. Po izkušnji z branjem zbirke si želim poezijo še bolj pogosto vzeti v roke in jo še bolj spoznati. Skoznjjo si želim odkrivati svet ter zmeraj pustiti, da me pesem izzove.

Rime, verzi, vse šepeta. Vse govori, nam kaže svojo zgodbo, odpira in dopušča, da jo pišemo tudi sami. Vedno znova potihlo vpraša: »Kdo si?«

In jaz razmišljam, berem, pišem in se sprašujem. Na tisoče in tisoče vprašanj.

Morda pa le kdaj najdem odgovore. Morda se skrivajo v pesmi.

Filip Gračner | *Srednja elektro šola Maribor, srednji strokovni program, 1 in 2. letnik*

Mentorica | **Daniela Hergan Grosek**

Pesem poustvarjajo bralci. In pesem vas vedno potihem vpraša: »Kdo ste?«

Pesem je nek skupek besed, ki jih veže neka skupna točka – tematika.

Pesem je lahko kratka ali dolga, vesela ali žalostna, kar ni nujno odvisno od pesmi same, temveč od tistega, ki jo bere – bralca.

Kaj razmišljam ob branju? O čem govori pesem? Kako me nagovarja? Ali mi pesem razodeva avtorja ali je v resnici ogledalo, ki odseva bralca samega in mu daje vpogled v dušo?

Vsak od nas je že prebral kakšno pesem, naj bo lirski ali epski. Ob branju vsak čuti nekaj drugačnega, se s pesmijo poistoveti ali se z njo sploh ne strinja.

Poezija v nas vzbuja občutke, ki jih včasih poznamo oz. jih doživljamo redno ali pa jih doživljamo prvič. Za to so odgovorni številni dejavniki, kot so: slogovna sredstva, oblika, ritem pesmi, tok misli avtorja ipd.

V zadnjem času so me zelo nagovorile pesmi Veronike Dintinjane, v zadnjem času zelo »vroče« pesnice. Navdahnila me je predvsem poezija v pesniški zbirki V suhem doku, ki je izšla osem let po njenem izjemno uspešnem prvcu

Rumeno gori grm forzij, ki je bil zaslužen za to, da je Veronika Dintinjana na 24. slovenskem knjižnem sejmu prejela nagrado za najboljši leposlovni prvenec.

V suhem doku je zbirka, v kateri avtorica na nekaj več kot sto straneh ne sanja zgolj o nedosegljivih idealih sodobne družbe, ampak prizemljeno razpreda o preprostih dejanjih vsakdanjega življenja, kot so vožnja proti morju, ki jo obdaja misel o smrtnosti, gledanje zvezd v družbi prijateljev, prometna nesreča ...

Veronika Dintinjana ve, da je poezija nekaj edinstvenega in neponovljivega, zato v zvezi z njo rada nagovarja mlade bralce, ki jim sporoča: »Poezije ne zanima vaš družbeni status, bančni račun, lepo telo ali najnovejši telefon.«

S tem želi povedati, da za uživanje v branju ne potrebuješ nikogar in ničesar, le srce, ki se je pripravljeno odpreti in razmišljati o sebi in svetu.

Pesnica v svojih nagovorih piše podobno kot v svoji zbirki V suhem doku. Ti so raznoliki, bogati, sinkopirani, odražajo avtoričina osebna stališča, ki se ponavadi močno razlikujejo od stališč sodobne potrošniške družbe, ko večkrat poudarja, da denar in priljubljenost nista prvotnega pomena, marveč štejejo osebne vrednote in zdrava pamet. To se vidi v pesmi

Točkata, v kateri Dintinjana tarna, da ni dovolj pozornosti posvečala družini, prijateljem in je zato osamljena in je nje-
no življenje prazno kot stara hotelska soba.

Govori tudi o tem, da človek ne more biti vedno najsrečnejši, najuspešnejši ... Kot omenja v pesmih, moramo včasih sesti na tla, se umiriti, celo meditirati. Ena od meditacij je tudi branje literature, zlasti poezije, kar ljudje, predvsem mladi, pogosto pozabljamo.

Veronika Dintinjana rada mladim poudarja: »Gotovo je, da te porazi lahko naučijo več kot zmage.«

Je pa res, da ji tudi zmag v življenju tudi ni manjkalo, saj je že zelo mlada (l. 2002, petindvajset let po svojem rojstvu l. 1977 v Ljubljani) postala najboljša avtorica Festivala mlade literature Urška in si tako začela utirati pot med velikimi pesniki današnjega časa.

Pri pisanju je ostala zvesta bivanjski tematiki pesmi in večplastnosti svojih del, kar jim omogoča kompozicijska urejenost, ki sorodne teme povezuje v manjše enote in sporočila še smiselno prepleta z raznovrstnimi motivi (domom, morjem, ladjami, ljudmi, časom ...), povezanimi z duhovnimi podobami stare Grčije, Rima, neba in morja.

V pesmih rada poudarja pomen umetnosti, njene dovršenosti, in trajnosti, kar je antiteza bežnim dotikom in poljubom, ki jih rada vpleta v divje verze, ki so plod raznolikih registrov, npr. pesniškega pripovedništva, empatičnega življenja v druge ljudi in spenjanja zgodovinskih osebnosti (svetopisemskih Jakoba in Joba), Medeje, Agamemnona, Rembrandta.

Pravi, da je: »Umetnost je vedno iskanje.«

Iskanje popolnosti.

Avtorico navdušujejo dela Nobelove nagrajenke za literaturo Louise Glück, katere citate uporabi že kar na začetku zbirke V suhem doku in ko nagovarja bralce: »Nisi sama, je rekla pesem, v temnem tunelu.« Ciriana O'Driscolla, Antonia Machada, Rembrandta.

Povedala je, da jo navdušuje njihov ustvarjalski občutek, da v svoje stvaritve dajejo del sebe. Nerada bralcem razlaga, kaj njene pesmi pomenijo, saj bi tako zatrla bralčevo osebno noto, mu preprečila polet v sfere razmišljanja, ki so posledica odzivov na retorična vprašanja, s katerimi rada zaključuje pesmi (»Je dom vedno nekje onstran?«), bogato metaforiko »stena boli« iz pesmi Dom ne izgine, počasi se seli, premolki, zaradi katerih bralec postane, v mislih pomolči ...

Na bralca naredi velik vtis slovnična pravilnost pesmi, ki jih najdemo v zbirki V suhem doku. Avtorica uporablja vsa lo-

čila in pesmi smiselno členi, kar bralca preseneti, saj to ni značilno za dela avtorjev sodobne literature. Pravo nasprotje slovnični in slogovni popolnosti je pesniška zbirka Selišča slovenske pesnice Kristine Kočan, za katero je bila prej omenjena nagrajena z Veronikino nagrado.

Pesmi iz zbirke Selišča nimajo ločil in niso členjene na kitice, medtem ko so pesmi iz zbirke V suhem doku vsebujejo vsa ločila; je pa res, da vsaka pesem ni členjena na kitice. Verz je svoboden, opazen je verzni prestop, ko misel enega verza prestopi v drugega, rime pa so le naključne, kar pesmim daje občutek abstraktnosti in fragmentarnosti.

Pesnica ob nagovarjanju bralcev sporoča, da cilj tekmovalni ni zмага, slava, denar, temveč širjenje obzorij, kar je mogoče le, če veliko beremo, poslušamo in razlikujemo.

Če radi beremo in želimo svoje literarno znanje še okrepiti, lahko knjigo oz. zbirko pesmi, ki nam je všeč, primerjamo z ljudskim slovstvom in drugih avtorjev sodobne slovenske književnosti.

Tematiko in motiviko pesmi V suhem doku lahko primerjamo že z Lepo Vido, kjer tako kot V suhem doku opazimo motiv žalosti, hrepenenja po domu, morja, čolna (pri Dintinjani ladje), vsakdana, ko Vida sicer opravlja vsakdana opravila, a hkrati ne neha misliti na dom in neizprosno odtekanje časa, ki smo mu izpostavljeni vsi.

V sodobni slovenski liriki opazimo motive morja in življenja pri Miroslavu Košuti, ki v zbirki Božaj veter (v pesmi Kadar jadro se napenja) piše, kako rad ima morje, pa čeprav je včasih tudi razburkano.

Kot življenje. Bivanjska tematika je tudi osnovni gradnik zbirke V kamen v vodo Marka Kravosa, ki piše o naravi in družbi.

Opaziti je mogoče, da Veronika Dintinjana v nagovoru bralcem vzdržuje veselo in pozitivno atmosfero (»Želim si, da bi vam bilo odkrivanje jezika vedno v veselje.«), v pesmih pa izraža svojo tiho žalost.

Vsak od nas je že kdaj doživel veselje, žalost, jezo, strah, kar pa nas ni ustavilo pred odkrivanjem novega (nove okolice, ljudi, nenazadnje tudi literature).

Včasih se počutimo nemočne, nerazumljene. Imamo občutek, da ne gre več. Takrat vzemimo v roko knjigo, najbolje zbirko pesmi. Poglobimo se v kitice in zaplešimo z verzi.

Kot pravi Veronika Dintinjana: »In da bi v življenju vedno znali najti poezijo, in v njej prostor za pristno.«

Ko beremo, se ni treba pretvarjati, da smo nekaj, kar nismo.

Pesem je naše ogledalo, zrcalo naše duše. Lahko smo ranljivi, lahko izrazimo svoja čustva, ne trudimo se biti nedotakljivi in brezčutni. Lahko rečemo, da ne vemo, kaj je avtor želel povedati z določenim verzom, a vprašajmo se vendarle tudi, zakaj ga mi ne razumemo. Berimo, vdihnimo, zaprimo

oči in besede odpeljimo v globine svojega srca. Tiste, ki je hitri svet še ni odkril. Razmišljajmo, začutimo in razumeli bomo sebe ter našli odgovore na vsa vprašanja, ki jih duša trenutno še ne želi razumeti.

Teja Furlan | *Srednja šola Veno Pilon Ajdovščina, srednji strokovni program, 1. in 2. letnik*

Mentorica | **Brigita Slejko**

Avtorica je bila vesela, ko je bila njena knjiga izbrana za tekmovanje, a ob tem se je počutila nelagodno. Vzbudilo ji je tudi nelagodje, ker ... »Poezija in tekmovanje, to dvojce se mi je zdelo kot voda in olje.« Po njenem naj se poezija in tekmovanje naj ne bi mešali. Ve, da so sestavni del tekmovanja tudi točke. In v svet točk smo potegnjeni že v osnovni šoli – ali pa še prej.

Ker na nas deluje pritisk (osvojili naj bi kar največ točk), se zaradi tega preoblikujejo naši interesi, hotenja. To je bilo lepo povedano v stavku: »Meja med stremljenjem k doseganju odličnosti in posvetno željo ni vedno jasna in zunanji pritiski pogosto preoblikujejo hotenja posameznika.«

Za razliko od prejšnje avtoričine zbirke Rumeno gori grm forcij, z Jenkovo nagrado nagrajena knjiga V suhem doku govori o porazih. Z vrstico »Vsi ljubijo zmagovalce, toda za vsako zmago je nešteto dvomov, neuspehov, porazov, le da se ti godijo v senci, daleč od pogledov.«

Avtorica opisuje trnovo pot, ki jo prehodijo prav zmagovalci. Ta miselnost se povezuje z mislijo, da so neuspehi del uspehov. Poezija nas sprejme take kot smo, brez zadržkov: »Poezije ne zanima vaš družbeni status, bančni račun, lepo telo ali najnovejši telefon.«

Poezija je kot tiha prijateljica, napisana na papirju, ker nas takrat, ko smo sami, vpraša, kdo smo.

Pri nas je takrat, ko želimo pogledati stvari globlje kot so. In ko nas zgrabijo ... »strah, žalost, tesnoba, smrtnost, samota.« Na nek način se soočimo s svojimi strahovi.

Med nagovorom in pesniško zbirko najdemo vzporednice in razlike.

A najprej si pogledajmo vzporednice.

Ena izmed glavnih tematik je minljivost oz. smrtnost, verjetno zaradi tega, ker je avtorica po poklicu zdravnica, kirurginja. S tem opisuje neko skupno usodo in strah hkrati.

Nostos in nagovor imata še eno skupno stvar, doseganje dosežkov.

Mi tukaj na tekmovanju oz. že od osnovne šole zbiramo točke, kot da bi vse to kaj pomenilo.

Pa čeprav zaradi tega lahko spremenimo svoje vrednote in obnašanje. To, koliko točk smo prejeli (ali prebrali dovolj pesmi), se nam neprestano vrti v mislih.

Tretja skupna značilnost pa je samota, ker se tudi v nagovoru osredotoča na posameznika. Poezijo je najbolje brati sam, ker z njo pogledate v najgostejšo temo in globino samega sebe.

Citirala je Luise Glück, katere pesmi Dintinjana prevaja: »Nisi sama, je rekla pesem, v temnem tunelu.«

Fizično smo sami, psihično pa ne, ker je pesem z nami. So pa tudi stvari, od katerih se pesniška zbirka oz. Nostos razlikuje od nagovora. V nagovoru nam avtorica pove, zakaj je poezija tu. Poezija je tu, ker nas ne sodi po tem, kakšni smo. Omeni tudi, da smo neponovljivi. Opomni nas, da uspeh ni važen, ampak, da smo »sijoča sončnica«.

Na splošno gledano – v pesniški zbirki so pesmi in lirski subjekti žalostni, skoraj melanholični. Avtorčin ton je veliko bolj vesel in optimističen. Omeni tudi, da nas poezija nauči prepoznati laži in videti pristne stvari.

Pesmi oz. Nostos v tem primeru nima nobene značilne rime ali zgradbe. Jezik je sodoben in z jezikom avtorica opisuje občutja, kot je npr. rečeno: »...stisne te v trebuhu, ne moreš, da ne bi, pogleduješ gor, bo padla ...«